

עם מסר סמוי לטראמפ: ביקור מודי בישראל יוצר אפקט הרתעת

26.02.2026 | זכי שלום written by

בשנת 1955 הוקמה ברית בגדד ביוזמה בריטית, ובהשתתפות טורקיה, עיראק, איראן ופקיסטן, ובהמשך גם במעורבות אמריקנית משמעותית. הברית נועדה להשתלב במערך הבלימה המערבי נגד ברית המועצות במסגרת המלחמה הקרה. אף שמטרתה הרשמית הייתה אנטי-סובייטית, במזרח התיכון היא נתפסה גם כמהלך לבלימת הלאומיות הערבית הרדיקלית בהובלת ג'מאל עבד אל-נאצר.

במציאות הגאופוליטית הנוכחית נדרש, להערכתנו, מבנה דומה לזה של ברית בגדד כמודל שישלב מדינות בעלות אינטרסים משותפים מול איומים חוצי-אזור. בהקשר זה, היחסים המעמיקים בין ישראל והודו עשויים להוות בסיס לגרעין אסטרטגי חדש, במסגרת תלת-צדדית הכוללת את ארצות הברית.

היחסים בין ישראל והודו עברו בעשור האחרון קפיצת מדרגה משמעותית. שיתופי פעולה בתחומי ביטחון, טכנולוגיה, מודיעין וסייבר מציבים את שתי המדינות כשותפות אסטרטגיות עמוקות. עם זאת, ככל שניתן להתרשם, נתניהו העדיף, בנאומו בכנסת "לשדרג" את יחסיה של ישראל עם הודו למסגרת של "ברית". מודי, לעומת זאת, כמנהיג של מדינה שנשאה לאורך שנים את "דגל המדינות הבלתי מזדהות", העדיף "לשמור מרחק", ולהגדיר את מערכת היחסים על בסיס של "שותפות אסטרטגית".

ברית פרו-מערבית רחבה

למרות זאת, עצם ההצהרה על קרבה אסטרטגית יוצרת אפקט הרתעת. שיתוף פעולה הדוק בין המדינות מאותת ליריבותיהן כי כל עימות בילטרלי עלול להתרחב למרחב טכנולוגי ומודיעיני רחב יותר.

האתגר האסטרטגי המרכזי הניצב כיום בפני ישראל והודו איננו העמקת שיתוף הפעולה הביילטרלי ביניהן ☒ זה כבר מתרחש ☒ אלא הרחבתו למסגרת משולשת הכוללת את ארצות הברית כגורם בכיר ומעצב. בטווח הארוך יותר, מסגרת זו עשויה לשמש גרעין לברית רחבה של מדינות פרו-מערביות, ובהן חלק ממדינות המפרץ (ובראשן סעודיה ועומאן), וכן ירדן ואולי אף לבנון, אם התנאים הפוליטיים יבשילו לכך.

ביקורו של ראש ממשלת הודו בישראל אינו רק ציון דרך ביחסים הדו-צדדיים; הוא נושא עמו גם מסר אסטרטגי מרומז כלפי וושינגטון. המסר איננו אנטי-אמריקני, אלא להפך: הוא מבטא

הערכה עמוקה לעוצמתה של ארצות הברית ולקרבתה האסטרטגית לשתי המדינות. אולם בזמן האחרון הוא משקף תובנה מפוכחת ² ישראל והודו אינן יכולות להרשות לעצמן להישען באופן בלעדי על המטרייה האמריקנית.

במילים אחרות, שתי המדינות מאותות כי הן מבקשות מארצות הברית להכריע: להעמיק את מחויבותה ולהיכנס למסגרת בריתית ברורה, או לחילופין להשלים עם כך שייווצרו מנגנוני תיאום אסטרטגיים שאינם תלויים בה באופן מוחלט.

עמדה זו נובעת מהתנהלות אמריקנית הנתפסת בשנים האחרונות כ"אסטרטגיית ישיבה על הגדר": מחד גיסא יחסים קרובים מאוד עם ישראל והודו; מאידך גיסא תמיכה או שיתוף פעולה עם שחקנים הנתפסים בירושלים ובניו־דלהי כגורמים מערערי יציבות ³ כגון טורקיה וקטאר, ובמובנים מסוימים גם פקיסטן.

מדיניות אמריקנית הנתפסת כמאוזנת בין הודו לפקיסטן מעוררת ספקות בניו־דלהי. ה"אירוח המלכותי" לו זכה מפקד צבא פקיסטן, אסים מוניר, בביקורו האחרון בארצות הברית (כולל ארוחת צהריים אינטימית עם הנשיא טראמפ) ביוני 2025, נתפסים בהודו כאיתות בעייתי, במיוחד לנוכח האיום המתמשך של טרור אסלאמיסטי והמתחות בקשמיר.

מבחינת הודו, קואליציה משולשת עם ישראל וארצות הברית אמורה לייצר יתרון אסטרטגי ברור מול פקיסטן ומול ציר סין־פקיסטן. אם ארצות הברית נמנעת מהכרעה ברורה, היא מחלישה את האמון בה מצד בעלות בריתה באסיה.

ביקור מודי בישראל טומן בחובו קריאה אסטרטגית לארצות הברית לחדול ממדיניות אמביוולנטית ולהציב עצמה בבירור במחנה "המדינות הטובות". הכרעה כזו עשויה לשנות את מאזן הכוחות הגלובלי, לחזק את ההרתעה מול "ציר הרשע" של איראן וסין, ולבסס סדר בינלאומי הנשען על קואליציה של מדינות דמוקרטיות וחופשיות.

אם ארצות הברית תבחר להיכנס "בשתי רגליים ועם מגפיים" למסגרת כזו, היא לא רק תסייע לבעלות בריתה ⁴ היא תחזק את מעמדה שלה עצמה כמעצמה מובילה במערכת הבינלאומית של המאה ה־21, במיוחד על רקע העימות ההולך וקרוב עם סין.

פורסם במקור ראשון, בתאריך 26 בפברואר 2026.